

Dosarul nr. 2ra-1183/21

Prima instanță: Judecătoria Orhei sediul central (jud. V. Cupcea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Secrieru, V. Cotorobai)

DECIZIE

11 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Igor Moroi, în interesele fiului minor Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev împotriva lui Rafail Șihlearov cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev și menținută hotărârea din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul central, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 24 ianuarie 2020, Igor Moroi, în interesele fiului minor Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Rafail Șihlearov cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție din 21 noiembrie 2019, pârâtul Rafail Șihlearov a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 15 u. c., pentru faptul că la 10 noiembrie 2019, în jurul orei 12:30, aflându-se în microbuzul de pe ruta Orhei – Trebujeni, care era parcat în gara auto Orhei, în urma unei observații, i-a aplicat o lovitură cu palma în regiunea feței lui Grigore Moroi, care la acel moment era minor, cauzându-i vătămări corporale neînsemnate.

Conform raportului de constatare din 11 noiembrie 2019, la Grigore Moroi a fost constatată excoriație pe față, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatică

cu un obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare corporală neînsemnată și anume: „în regiunea mucoasei buzei superioare, pe centru se determină o excoriație ovală, neregulată, cu dimensiuni de 0,3 X 0,4 cm, gălbuie”.

Astfel, urmare a leziunilor corporale cauzate din vina pârâtului, starea sănătății lui Grigore Moroi, care la acel moment era minor, a avut de suferit din cauza durerilor suferite, nu putea deschide gura și mânca, fiind nevoit să bea apă cu paiul și să se alimenteze cu hrană lichidă, la fel cu paiul, fiind evident și cert că din culpa lui Rafail Șihlearov a avut de suferit atât prejudicii materiale, cât și prejudicii morale, suportând cheltuieli de tratament.

A evidențiat că, prin natura sa, orice violare a drepturilor generează un șoc puternic, care zdruncină pe o durată îndelungată nu numai starea fizică, dar și cea psihologică și emoțională.

Pârâtul, după comiterea contravenției, a părăsit locul faptei, fără a se interesa dacă minorul are sau nu nevoie de asistență medicală.

Ca rezultat al acțiunilor ilegale ale pârâtului, Grigore Moroi, care la acel moment era minor, a suportat un stres enorm și mari dureri fizice.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1998, 2036 Cod civil, art. 58, 166, 167, 182⁵ CPC.

A solicitat încasarea de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Igor Moroi a despăgubirilor morale în mărime de 20 000 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 500 de lei.

Prin hotărârea din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei sediul central, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev și menținută hotărârea primei instanțe.

La 15 iunie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev, a declarat recurs împotriva deciziei din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată integral, deoarece instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nu a dat o apreciere justă probelor prezentate.

A remarcat că lipsa calității procesuale de victimă nu generează și respingerea, în mod arbitrar, a cererii de chemare în judecată, or, legislația națională acordă expres dreptul persoanei la repararea integrală a prejudiciului cauzat, iar o condiție a răspunderii și obligării la repararea prejudiciului este factorul de vinovăție în cauzarea prejudiciului.

Deci, consideră că afirmațiile primei instanțe precum că apariția prejudiciului moral se datorează, în parte, comportamentului lui, sunt neîntemeiate, în consecință și respingerea acțiunii fiind neîntemeiată.

Așadar, la caz, se impune repararea prejudiciului moral cauzat prin acea faptă ilicită, care a lezat anume drepturile lui, după cum statuează art. 1422 alin. (1) Cod civil.

La fel, a subliniat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au dat o calificare greșită raportului material litigios, fără a reține prevederile art. 78 alin. (2) Cod contravențional.

La 09 iulie 2021, Rafail Șihlearov a depus referință la recursul declarat de Grigore Moroi, solicitând respingerea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 9 aprilie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 100), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 15 iunie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând decizia contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea în partea dată a unei noi hotărâri din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că la 21 noiembrie 2019, în privința lui Rafail Șihlearov a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, conform căruia acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional, maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 750 de lei.

Din conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție din 21 noiembrie 2019 rezultă că la 10 noiembrie 2019, ora 11:30, în timp ce se afla în microbuzul de pe ruta Orhei-Trebujeni, care era parcată pe teritoriul gării auto Orhei, urmare a unei observații, i-a aplicat minorului Grigore Moroi o lovitură cu palma în regiunea feței.

Conform raportului de constatare din 11 noiembrie 2019, la Grigore Moroi a fost constatată excoriație pe față, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatică cu un obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

De asemenea, s-a constatat că, ulterior, Rafail Șihlearov a contestat în instanța de judecată procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat, însă prin hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul central, contestația depusă de către Rafail Șihlearov a fost respinsă ca depusă tardiv.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată în interesele fiului minor, Grigore Moroi, Igor Moroi a solicitat încasarea de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Igor Moroi a despăgubirilor morale în mărime de 20 000 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 500 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariiev, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Pentru a decide astfel, instanțele judecătorești au reținut că însuși recunoașterea încălcării ordinii publice de către Rafail Șihlearov și aplicarea acestuia o sancțiune contravențională constituie o satisfacție echitabilă pentru Grigore Moroi, or, prejudiciul moral cauzat nu are un caracter suficient de grav, luând în considerare circumstanțele producerii faptei, consecințele și gravitatea faptei, cum și acțiunile nemijlocite a victimei comise la momentul apariției conflictului.

Se va menționa că prin cererea de recurs depusă, se contestă hotărârile judecătorești doar în partea respingerii cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi.

Așadar, instanța de recurs constată că instanțele judecătorești, la adoptarea hotărârilor, au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar,

Astfel, conform art. 45 alin. (1) Cod contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.

Totodată, conform art. 387 alin. (1) Cod contravențional, victimă este persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

Iar conform art. 383 alin. (2) Cod contravențional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.

În speță, se va remarca și jurisprudența CtEDO și, anume, cazul Ziliberberg contra Moldovei (hotărârea din 01 februarie 2005), unde Curtea a reiterat că, în principiu, caracterul general al Codului contravențional și scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în sensul articolului 6 al Convenției, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko versus Slovakia, hotărârea din 02 septembrie 1998, Reports 1998-VI, §58).

Așadar, distinct de aceste constatări, se va nota că, contravenția este definită prin natura sa ca una penală, or, ca și infracțiunea, constituie fapta săvârșită cu vinovăție, însă cu un pericol social mai redus, care, la fel, este prevăzută și sancționată prin lege.

Drept urmare, la caz au relevanță și prevederile art. 219 alin. (2) pct. 4) CPP, care direct indică că, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

La fel, și art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil (în vigoare la acel moment) prevede că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Prin prisma acestor prevederi legale, reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs atestă că Grigore Moroi este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral, ca urmare a comiterii de către Rafail Șihlearov a contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional - maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale, fiind cert că Grigore Moroi a avut în cauza contravențională respectivă calitatea de parte vătămată.

Potrivit art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil (în vigoare la acel moment), mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Ca consecință, în funcție de cele constatate, fiind indubitabil că Grigore Moroi este îndreptățit de a solicita o despăgubire de la Rafail Șihlearov, care, prin acțiunile sale i-a pricinuit suferințe psihice și fizice, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi suma de 2 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, sumă care este una rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespunde circumstanțelor cauzei.

Or, la determinarea quantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Față de toate aceste considerente, se constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au respins cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral în beneficiul lui Grigore Moroi, eronat reținând în acest sens că însuși recunoașterea încălcării ordinii publice de către Rafail Șihlearov și aplicarea acestuia o sancțiune contravențională constituie o satisfacție echitabilă pentru Grigore Moroi, fapt ce indică la netemeinicia hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, ca urmare și casarea acestora în partea dată.

Sub un alt aspect, instanța de recurs remarcă dispozițiile art. 94 alin. (1) CPC, potrivit cărora instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să

plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Iar în conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

La materialele cauzei a fost anexat ordinul de plată seria QL nr. 242251 din 09 decembrie 2019, care confirmă că Igor Moroi a achitat CA „Boris Dariev” pentru serviciile de asistență juridică suma de 3 500 de lei (f. d. 8).

În temeiul prevederilor enunțate, ținând cont că acțiunea a fost admisă parțial, instanța de recurs consideră necesar de a încasa de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1 500 de lei.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa în parte decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și anume în partea prin care a fost respinsă cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi și a pronunța în partea dată o nouă hotărâre prin care a încasa de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi suma de 2 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și 1500 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în rest cerințele date se resping.

Dat fiind faptul că în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe nu au fost contestate, instanța de recurs consideră inoportun, prin prisma prevederilor art. 442 alin. (1) CPC, de a se expune cu privire la legalitatea acestora în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev.

Se casează parțial decizia din 28 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Igor Moroi, în interesele fiului minor Grigore Moroi, reprezentat de avocatul Boris Dariev împotriva lui Rafail Șihlearov cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată și anume în partea prin care a fost respinsă cerința cu privire la încasarea de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi a prejudiciului moral și se pronunță în partea dată o nouă hotărâre, prin care:

Se încasează de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi suma de 2 000 (două mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Se încasează de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi cheltuielile

de asistență juridică în sumă de 1 500 (una mie cinci sute) de lei.

În rest, cerința cu privire la încasarea de la Rafail Șihlearov în beneficiul lui Grigore Moroi a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Ala Cobăneanu